

# RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak  
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje  
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;  
za četrletno 3:50 K, mesečno 1.20 K.  
za Nemčijo za pol leta 7:90, za četrletno  
leta 4 K; za Ameriko za pol leta  
9:50 K za četrletno 4:80 K

Posredna številka 18 v.

Reklamacije so poštne proso.  
Nefrankirana pisma se ne spro-  
jemajo. Rokopis se ne vračajo  
Inserati: Enostopna peti vrstica  
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin.  
večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

20. štev.

V Ljubljani, v četrtek, dne 17. februarja 1910.

Leto XIII

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo  
«Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave  
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo  
«Rdečega Prapora», Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

## Državni zbor.

Se za dva dni se je odmaknil sestanek držav-  
nega zbora; sele v četrtek, 24. t. m. ob 11. do-  
poldne ima seje. Določen je tudi že dnevni red in  
sicer tako obširen, kakor da ni za gospoda ba-  
rona Bienertha nobenih dvomov in za parlamen-  
tarno delo nobenih težav več.

Na Dunaju igrajo torej zopet komedijo. Pri-  
vaten človek si ne bi smel dovoliti takih burk, če  
se ne bi hotel izpostaviti nevarnosti, da dobi  
opravka z državnim pravdnistvom. Človeku, ki  
ima raztrgan žep, pa nastopa, kakor da bi lahko  
razspiral cekine, pravijo «Hochstapler». In če je kdo  
bankrotiral, pa se izgovarja pri sodišču, da je upal  
na glavni dobiček v veliki loteriji, ga sodniki za-  
šijejo, občinstvo se mu pa smeje.

Zakaj je bilo treba tako dolgo odlašati skli-  
canje državnega zbora? Deželni zbori so deloma  
opravili svoje posle, deloma so se morali pred-  
časno odgoditi. Pa tudi če ne bi bila prišla češka  
in štajerska obstrukcija, bi bili deželni zbori vsaj  
ta teden lahko gotovi. Za centralni parlament je  
toliko dela nakopičenega, da ni mogoče zmisлити,  
kdaj opravi vse, tudi če se ne pojavijo nobeni za-  
držki. Nič na svetu torej ne bi bilo naravnjše,  
kakor da bi vlada čimbolj hitela s sklicanjem dr-  
žavnega zbora. Namesto tega se pa odlašajo in  
odlašajo. Najprej se je napovedala seja za začetek  
februarja, potem za 15. februarja, pozneje za 22  
in sedaj se snide sele 24. februarja.

To je znamenje, da vladi strahovito prede in  
da baron Bienerth kljub reformiranemu državno-  
zbornemu pravdniku ne ve, kako pojde. Težave,  
ki stoje na pragu parlamenta, so velike. A baron  
Bienerth ni mož, ki bi jih razumel; on vidi, kar  
se godi na površju, v globčino ne sega njegov  
pogled.

Ze lani je bilo tako in letos ni drugače:  
Glavni vzrok vseh težav je gospod Bienerth sam.  
Noben ministrski predsednik sicer ne more delati  
čudežev, zlasti v Avstriji ne; ampak načelnik av-  
strijske vlade mora sploh kaj delati in imeti jasen  
cilj pred očmi. Baron Bienerth pa ni mož aktiv-  
nega dela, najmanj pa pozna kakšen cilj. Zakaj  
sedeti na svojem mestu in držati se ga z vsemi  
štirimi, ni cilj.

Ta teden je začel ministrski predsednik «kon-  
ferirati» s strankami. Šest tednov je imel časa.  
Vseh šest tednov je poznal, ali bi bil vsaj moral  
poznati nasprotja med državnozbornimi strujami  
in narodnostmi. Vedel je, da nima močne in zanes-  
ljive večine. Toda pet tednov je čakal, da se zgodi  
čudež in se začne objemati Malik in Klofač, Šu-  
steršič in Wolf, Romančuk in Starzynski. In sele  
šesti teden, ko le ni bilo čudeža, začenja «konfe-  
rirati».

Med tem ugibajo «poučeni krogi», ki navadno  
prenesajo poste in si jih izmislijo, če jih ni, kaj se  
bo zgodilo. Celotno jato proroških novic je letalo  
zadnji čas po zraku semtertja. «Rekonstrukcija  
kabineta» je edina trdna točka v tolmunu kombi-  
nacij.

Kaj je pravzaprav rekonstrukcija kabineta?  
Kompromis vladajočih nemških in opozicijskih  
slovanskih strank. V začetku je bil bojni klic ne-  
koliko drugačen. Ko se je Bienerth zameril Šu-  
steršiču, so posavne zatrobile «demisijo». «Proč z Bi-  
nerthom» je bilo geslo skoraj celo lansko leto. In

«za nobeno ceno ne!» je bil nemško-nacionalno-kr-  
šćansko-socialni odgovor. «Rekonstrukcija kabineta»  
pomeni torej že nekoliko zbliznanje. Slovani dovo-  
lijo, da ostane Bienerth, Nemci ne ugovarjajo, da  
se zamenja nekoliko ministrstev. Človek iz druge  
dežele bi mislil, da odtod do popolnega sporazuma  
ne more biti več daleč. V resnici pa je odtod naj-  
bližje do popolnega poloma.

«Mala» ali «velika rekonstrukcija» — to je  
sedaj veliko vprašanje. Nemci pravijo, da je dovolj,  
če se izmenjajo ministri-rojaki, Slovani odgovarjajo,  
da se s tem nič ne izpremeni, ampak da mora priti  
v ministristvo na vsak način polovica Slovanov. In  
če se do 24. t. m. ne reši to vprašanje, ostane  
zopet vsak dnevni red v državnem zboru na pa-  
pirju. Kdaj se rešijo prevažna vprašanja, na katere  
čaka par milijonov delavcev, naj uganejo sveta ne-  
bessa.

Vse se nam nekako zdi, da bodo neplodne male  
in velike rekonstrukcije ministra, dokler ne po-  
stane akutno zopet prvo geslo: «Demisija Biener-  
thovega kabineta» in dokler ne spozna Bienerth, da  
je to tudi zanj najpametnejše.

## Socializem na Angleškem.

Dolgo je vsem sovražnikom socialne demokra-  
cije Anglija služila kot primer dežele, v kateri je  
baje socializem nemogoč in s tem so se tolažili,  
trdeči, da socialna demokracija nima bodočnosti,  
da se njeni cilji nikdar ne uresničijo. Malodušen  
človek bi se bil dal res zapeljati, ko je videl, kako  
se je socialna demokracija razširjala po vsem  
evropskem kontinentu, kako je njeno seme posta-  
jalo rodovitno po «divjih» deželah, dočim so an-  
gleški delavci pri vsakih volitvah dajali svoje gla-  
sove liberalcem in konservativcem, pa trdovratno  
opuščali vsako lastno politično organizacijo.

Toda kratkovidneži so prezrli, da socialna de-  
mokracija ni plod agitacije, temveč realnih razmer.  
Ne usta, ampak potreba mora ljudstvu dokazati,  
kje je njegova korist. V Angliji pa je bil ta dokaz  
težji kakor kjerkoli, ker so ga dolgo preprečevale  
meščanske stranke same. Še danes se lahko trdi,  
da je Anglija najbolj demokratična država na  
svetu kljub kraljevskim institucijam in staroveškim  
modam. Davno so meščanske stranke v silno indu-  
strializirani deželi vedele, da je treba z delavskimi  
armadami računati in se se trudile, da bi pridobile  
naklonjenost delavstva s socialnimi reformami  
in z zavarovanjem politične svobode. Spričo tega  
so si delavci ustanovili velikanske strokovne in go-  
spodarske organizacije, dočim jim je potreba samo-  
stalne politične organizacije ostala neznana. Pridi-  
ganje ne bi bilo prav nič zaleglo, če ne bi bil  
neizogibni razvoj sam odprl oči mislečemu delu  
delavstva.

Angleški kapitalizem je bil drage volje pri-  
pravljen, žrtvovati tuptam kakšno drobtino, dokler  
je mogel upati, da si z njimi lahko kupi svojo  
nadvlado in zavaruje ogromne profite. Toda ko so  
delavske organizacije tako narasle, da so postale  
zmožne za velikanske boje in so se tudi podale v  
velikanske boje, je postalo kapitalizmu vroče. Ko  
ni mogel premagovati na strokovnem polju, je  
začel rabiti svojo — politično moč. Kar so si de-  
lavci priborili s strokovnimi boji, jim je kapitalizem  
vzel z — zakoni.

Tedaj je začelo tudi delavstvo spoznavati.  
Dobri zakoni niso dovolj, če nima delavstvo moči  
v tovarnah in podjetjih ter v konzumu. Ampak če  
so zakoni delavstvu sovražni, je vsak gospodarski  
uspeh v nevarnosti. In tako je moral priti čas in

je prišel, ko je angleško delavstvo pomislilo na  
samostavno politično organizacijo.

Se ni angleško delavstvo na političnem polju  
enotno organizirano. Vendar pa se je začelo močno  
daniti in zadnje volitve, ob katerih je cela vrsta  
političnih delavskih organizacij skupno nastopala,  
kažejo, da prihaja angleški proletariat na pot, ki  
mu jo je predpisala zgodovina.

Dne 9. t. m. se je v Newportu otvoril deseti  
zbor angleške delavske stranke. Prav po dokon-  
čanih volitvah se je sešel in to mu daje poseben  
pomen. Otvoril ga je predsednik, dobro znani  
sodrug Keir Hardie, in njegov govor je bil tako  
značilen, da ga je na vsak način treba omeniti.

Sodrug Keir Hardie je najprej opozoril, kako  
plodonosno je na socialno politiko Anglije uplivala  
ustanovitev delavske stranke, ko so pred desetimi  
leti strokovne organizacije in socialisti opustili vza-  
jemno nezaupanje. Danes ni več politične stranke,  
ki bi se upala, nastopati pri volitvah brez socialno-  
političnega programa. Pozdravil je pristop rudarske  
organizacije in se potem zmenil o zadnjih volitvah.  
«Volitve nam pokazujejo slabe točke našega boj-  
nega načrta. Izvzemi nekatere okraje se nimamo  
tiste organizacije, ki bi nam zagotovila uspeh v  
boju z nasprotniki. Oni imajo stare strankine or-  
ganizacije in močno časopisje, ki ni vedno po-  
šteno.» Potem je govoril o irski stranki, ki je dala  
svojim pristašem nalogo, naj povsod glasujejo za li-  
beralce ter je dejal: «Zahteve irskega naroda se  
morejo le na ta način izpolniti, da mu pride an-  
gleško delavsko ljudstvo na pomoč. To se mi pa  
ne zdi zelo verjetno, če rabijo voditelji Ircev svoje  
moč zato, da pobijejo delavskega kandidata povsod,  
kjer se liberalcem zljubi, postaviti svojega kandidata  
proti našemu.»

Keir Hardie je govoril tudi o bodoči taktiki  
delavske stranke v parlamentu. «Kar so morali —  
pravi — naši kandidati doživeti od liberalcev, ni  
potem, da bi ravnali z njimi brez potrebe pri-  
jazno.» Kar se tiče boja proti gospodski zbornici,  
ne more Keir Hardie preveč zaupati liberalcem.  
Delavstvo hoče, da se gosposka zbornica popolnoma  
odpravi.

Nadalje je dejal: «Zakonodajno delo, s ka-  
terim se moramo največ baviti, je tisto, ki ima  
doseči enakomerno razdelitev bogastva in počitka.  
Pravica do dela se mora šele osvojiti.»

Končno — in to je najvažnejše — je Keir  
Hardie razmotrival razmerje med delavsko stranko  
in socializmom.

«Povsod se od dnedodne bolj priznava  
dejstvo, da so vsa paliativna sredstva, s katerimi  
se bavimo, le pripomočki za silo, s katerimi si  
moramo pomagati preko časovnih razmer. De-  
lavška stranka ni izrečna socialistična stranka,  
ampak boljbolj prodira prepričanje, da ostane  
ljudska množica v suženjstvu, dokler je zemlja in  
industrijski kapital v rokah privatnih ljudi. Če ho-  
čemo ali nečemo, bodo že nasprotniki skrbeli za  
to, da prihaja socializem od dnedodne bolj  
v ospredje. A poštenim ljudem ni  
socializem nikakršno strašilo. Nujno je  
potrebno, da zna vsak, kogar postavi delavska  
stranka za kandidata, razlagati in braniti socia-  
lizem. Z zaupanjem gledam v bodočnost. Nič nam  
od zunaj ne more škodovati, če smo netri edini.»

Najpomembnejše pa je to, da se je odebra-  
vanje stopnjevalo boljbolj, ko je Keir Hardie go-  
voril o socializmu. Tudi angleški delavski stranki  
je sedaj pot jasno začrtana.

## Politični odsevi.

\* **Državni zbor** ima za prvo sejo, ki bo prihodnji četrtek, sledeči dnevni red: 1. Volitev dveh podpredsednikov. 2. Prvo čitanje zakona o kontingentu vojaških novincev. 3. Drugo čitanje zakona zoper pijančevanje. 4. Prvo čitanje davčnih zakonov. 5. Razprava o vseh doslej še ne pripoznanih volitvah.

\* **O konferenci poslancev Glomblinskega** z zastopniki mladošeskega kluba objavlja «Slovenska korespondenca» sledeče: Poljski klub vztraja z vsem poudarkom na razširjenju večine in na primerni rekonstrukciji kabineta. V Slovenski enoti vlada maenja, da noben član enote ne sme prevzeti portfelja v neizpremenjenem Bienerthovem kabinetu. To se pravi, da zabtevajo tudi Poljaki veliko rekonstrukcijo ministrstva.

\* **Predsednik «Poljskega kluba» dr. Glomblinski** zatrjuje, da ministri predsednik baron Bienerth sam deluje na to, da se temeljito rekonstruira ministrstvo in da se osnuje nova močna parlamentarna večina. Dr. Glomblinski je imel posvetovanje z ministrom predsednikom baronom Bienerthom. Bienerth je obljubil, da bo v petek sprejel predsedstvo «Poljskega kluba» v navzočnosti obeh poljskih ministrov dr. Dulame in viteza Bilinskega.

\* **O krščansko-socialni konferenci** z baronom Bienerthom se je izdala sledeča izjava: «Vodstvo krščansko-socialne stranke je imelo sejo, na kateri se je razpravljalo politični položaj glede na predstojče zborovanje državnega zbora in na pravkar končano posvetovanje z ministrskim predsednikom. Soglasno se je poudarjala želja, da se mora ministriški predsednik pobrigati za temeljito in trajno ozdravljenje parlamentarnih razmer in da mora dvesti popolno sposobnost parlamenta za delo. Končno se je zedinila seja, da naj stranka brez predsodka sodi akcije vlade in da naj si varuje popolno svobodo svojega sklepanja, dokler se ne ustanovi čvrsta delovna večina.

\* **Nova vladna stranka na Ogrskem** se je v ponedeljek ustanovila. Zbrali so se vsi člani vlade in člani pripravljalnega odbora na posvetovanje v ministrskem predsedništvu. Konferenca je trajala od 10. dopoldne do pol 1. in se je posvetovala o manfestu, ki ga je sestavil grof Štfaan Tisza. Sklenilo se je, nadaljevati posvetovanje v soboto.

\* **Krečansko vprašanje.** Iz Kancije javlja Agencija Stefani: Konzuli so izročili krečanskemu ekzekutivnemu odboru izjavo, ki se glasi: «Generalni konzuli Francije, Velike Britanije, Italije in Rusije imajo od svojih vlad nalog, naznaniti krečanskemu izvrševalnemu odboru, da omenjene štiri sile ne pripuste, da bi se prebivalstvo otoka udeležilo volitev, ki imajo biti na Grškem. Če bi se kljub temu formalnemu ugovoru starih sil zadelo, da bi se taka udeležba imela izvršiti, bi se polotile dejstvenih sredstev, da bi preprečile izvršitev tega namena. — Časopisi objavljajo izjavo pokroviteljsvenih držav, ne da bi kaj govorile o njej.

## Dopisi.

**Iz Spodnje Šiške.** (Odgovor dopisniku «Slov. Naroda» od 25. januarja t. l.) Leta 1902 je bilo izvoljenih v občinsko zastopstvo prvič šest odbornikov socialno-demokratske stranke. Na prvi seji so zahtevali socialno-demokratski zastopniki, da naj občina v Spodnji Šiški razširi šolo od takratnih treh razredov na osemrazredno ljudsko šolo. Predlog je bil soglasno sprejet, in to je bil edini predlog, katerega je takratni «napredni» občinski odbor sprejel. Odborniki so se možato držali načela, ki so si ga stavili pred prvo občinsko sejo v gostilni pri Ančniku, da bodo sploh vse predloge socialno-demokratskim zastopnikom odklonili, naj bodo dobri ali slabi. Takratna občinska zarota je bila seveda napredna, klerikalcev niso poznali, ker so naredili kompromis in ga tudi držali, zato je bilo napredni in če bi ne bili, bi ne bili volili g. V. Maurerja za župana. Napredoval so tako hitro, da so ravno šest let rabili do otvoritve nove šole. Zema za stavbo je bila že kupljena, pa so se pri občinskih sejah vpraševali, če jo bodo zidali ali ne? Kaj jih je zadrževalo pri tem delu? Mi mislimo, da najbrž politično društvo «Vodnik», ker ga še ni bilo in ni dajal nasvetov, ljubljanski naprednjaki se zato niso brigali, šišanski so pa vedno «premisljevali». Kakšne so bile razmere v stari šoli, tega se spominja marsikdo. Ker so časi v kraju, zato je molčimo.

Med tem časom, ko so Šiskarji premisljevali, se je nemški «Schulverein» premislil in otvoril nemško šolo in tako pridobil večino slovenske otroke. Slovenci so si mislili, tam se bo otrok vsaj nekaj naučil, v stari šišanski bo pa še to pozabil, kar se je doma naučil. Slovenski starši, seveda nekateri, so rajši dali svoje otroke v Schulvereinsko šolo tukaj, ker nimajo toliko, da bi jih drugam pošiljali, ljubljanski slovenski liberalni kapitalisti jih pa pošiljajo v Švico in po drugih krajih. Seveda tega slovenski delavski reveži ne smejo vedeti, če ne, bi jim postali v temu oziru nezvesti. Po tako zaspnem takratnem občinskem odboru in po zaspni ljubljanski liberalni politiki se je prekrstila Sp. Šiška v «Unter-Schönbach». Domači liberalni politiki se-

veda na vrhuncu, Maurer, Seidl, Mohar, in drugi njih kalibra so jo pa tako zavozili, da bi je bili kmalu še enkrat prekrstili, namreč na ime Unter... kau. Šiskarji niso nič več premisljevali kakor pet let, eno leto se je kidalo, je šest let, torej se lahko vidi, da so v resnici napredni. Če bodo šišanski naprednjaki «Vodniki» rabili za vsak tak korak šest let, bodo rabili do popolne svoje pameti več časa kakor Tirolec.

Seveda bodo ti junaki zopet rekli: Socialni demokratje so to naredili. Mi Vam povemo v oči, da ste ravno Vi to naredili, ker ste bili slepi in gluhi, ker ste bili praveč napredni v svojih mislih in nazadnjaki v svojih delih, ker Vam je tema in blato sveto.

Na drugi seji leta 1902 je stavila socialno-demokratska stranka predlog za vpeljavo vode; takrat je bil ogenj na strehi, češ, voda se v Šiški ne potrebuje, ker se ni nihče v Šiški od žeje umrl in se nobeno govedo poginilo. S takimi in enakimi govori so prišli. Pripoznati moramo, da jim je stal na čelu g. Maurer, župan in načelnik ognjegasev, seveda gasi se še lažje, če vode ni, vsaj delati ni treba, ampak se samo gleda. Na to se pa niso ozirali, kar je bila suša, da 80% prebivalcev v Šiški vode ni imelo. Takratni napredni odbor je delal samo agitacijo za klerikalce, on si je mislil, če napravimo vodovod, potem pa občani ob suši ne bodo dajali za maše, tako pa vsaj t e kateri da za kakšno mašo na Rožniku in se lahko pri Dreniku malo odpočije. Socialno-demokratska stranka je takrat vse korake storila za vodovod, pa kaj je to pomagalo, ko so bili merodajni faktorji iz Šiške nasprotni? Naš predlog z vsem delom in z vsemi predlogi deželne vlade in ljubljanske občine so romali v koš. V. Maurer z vsem svojim blokom si je v pest smejal in si mislil: Naša zarota proti pritepcem dobro deluje. Ko je pretekla doba treh let, in socialno-demokratska stranka ni nastavila svojih kandidatov in so prišli v občino zopet sami liberalni kimovci, vsaj govorilo se je, da ni nobenega klerikalca. Kako so delali, to se je videlo. Le omenjamo nasipanje cest in razvetljavo. Kakor «Slov. Narod» omenja o vodovodu, da se je tam napravila zelo velika napaka. Častitamo dopisniku in tudi društvu «Vodnik», da saj spoznava, kaj da so njegovi somišljeniki naredili, samo zmotil se je, da predbaciva vso reč socialno-demokratski stranki.

Društvo «Vodnik», bo gotovo kdo rekel, v tistem času se ni bilo. To je tudi pravilno, ampak udje tega društva so bili v občinskem odboru. Če je društvo zmožno zdaj napako konstatirati, bi bili tudi dotični udje zmožni poprej razvideti, da bo vodovodna zadruga prinesla občini škodo, ne dobiček. Ker pa so bili takratni odborniki in sedanjí «Vodniki» trmoglavci, so jo zavozili.

Za časa samo liberalnega občinskega odbora se ni govorilo o vodovodu, ampak med občani, ki so veliko trpeli ob suši zaradi vode, se je pa še zmerom agitralo za vodovod in to je prišlo tako daleč, da so pripoznale vse oblasti, da v resnici Sp. Šiška potrebuje vodo. Ko se je vse ukrenilo, se je občina vprašala, če ga ona prevzame ali ne. Seveda, odgovor je bil, da občina na noben način ne; kdor ga potrebuje, ta naj ga dela. Sedaj vprašamo, kdo je bil župan takrat? Ker se je dopisnik v «Slov. Narodu» tako imenitno zlagal, bomo pa mi povedali, da g. V. Maurer kot namestnik odstavljenega g. Jakob Burgerja. Poleg njega so še sedeli g. Sajdl, K. Mohar, I. Burger, I. Mohar, M. Bizjan, Jenko i. t. d., sploh kratko rečeno celo sedanje politično društvo «Vodnik». Lažjivi dopisnik piše, da je bil dobiček pri Kreuzerju še zato večji, ker je delal pod patronanco socialnih demokratov. Da je to podla laž, da bi bila socialno-demokratska stranka podpirala oderuštvo pri Kreuzerju, dokažemo, če pojasnimo, kako naiven je bil župan Maurer in njegovi bratje «Vodniki». Leta 1908. meseca marca so bile občinske volitve in pri teh so gg. «Vodniki» popolnoma pogoreli. Proti volitvam je propadla stranka vložila rekurz in je trajalo tri mesece, preden je bil rešen. Ko je nastopil novi odbor, v katerem so tudi socialni demokratje, je bil vodovod popolnoma položen. In da so bili g. župan Maurer in vsi njegovi liberalni bratci z vodovodom popolnoma zadovoljni, pove en dokaz. Ko je Kreuzer dokončal svojo delo, so bili po vseh občinskih cestah grobovi izkopanega materijala, ko se to enkrat obleži, se samoobsebi zopet poleže. Kreuzer bi bil moral imeti nekaj delavcev, da bi bili zopet ceste v red spravili kakor je bila, ker po tistih grobovih bi se ne bilo dalo voziti. Ker je bil pa Kreuzer bolj pameten kakor občinski odbor, je pa drugače naredil. Predložil je občinskemu svetu pogodbo, med občino in vodovodno zadrugo, seveda v blaženi nemščini, ker je Prus. Glasi se nekako tako: Kreuzer prepuča občini vse na občinskih cestah se nahajajoči material, pod tem pogojem, da občina pripelje na državno cesto 150 m<sup>2</sup> točnega dolomita, to je tisti «dinamit», ki je «Slov. Narod» že enkrat pisal o njem. Gospod župan Viljem Maurer, ves ginjen veselja, da je hotel Kreuzer z njim govoriti, je podpisal tisto nemško pogodbo in še dva svetovalca. Če bodo bralci zahtevali, objavimo dotično pogodbo v originalu.

Na prvi seji leta 1908 novo voljenega odbora je prišla dotična pogodba od Kreuzerja in od Maurerja podpisana na dnevni red. Župan Pogačnik je naznanil, da občina dolguje 150 m<sup>2</sup> dolomita za državno cesto.

K hesedi se je oglasil g. I. Burger, mizar, in prav pošteno pral kratkovidnega nekdanjega župana V. Maurerja. Rekel je: To je bilo pametno od Maurerja, da je prevzel dotični material od Kreuzerja, občina je naredila lep dobiček, čeprav mora 150 m<sup>2</sup> dolomita dati državni cesti. Kakor je on računil, bi bila občina imela par sto kronic dobička. Mi pa pravimo, da je občina imela najmanj šeststo kron škodo, ker ni bilo treba Kreuzerju cest popravljati in dolomita kupiti. Čujeni odbor «Vodnik» — evo ti dokaz Vasega dela v občini, kako ste bili slepi in ste Kreuzerju še povrh vsega dobička (kakor pripovedujete, koliko je dobička naredil), utaknili še par sto kronic v žep.

Da se spozna, da propadli občinski odbor ni hotel v prid občini delati, Vam povemo še nekaj. G. V. Maurer je odbornik šolskega sveta. Rekel se mu je takrat, ko se je šola zidala, da naj se precej napravi prostor za vodne cevi, da ne bo treba zidu še enkrat kopati. Odgovor je bil: kaj vodovod! Vas in mena ne bo na svetu, pa Šiška se vodovoda ne bo imela. Kadar se bo v šoli delal vodovod in kopal zid, takrat bo občina tudi dobiček imela.

Gospod Kreuzer se je pa takrat izrazil takole, ko mu je on dotično pogodbo podpisal: «To sem vedel, da je Maurer neumna, pa da je tako zelo, tega bi ne bil nikdar verjel.»

«Slov. Narod» se vabi, naj ponatisne ta članek, da bodo njegovi somišljeniki vsaj vedeli, kjo jo je zavozil in koga imajo posaditi na zatožno klop. V zgodovinsko knjigo naj pa naprednjaki v Šiški zapišejo, da se do 1909 ni rodil v Šiški noben naprednjak ali liberalac, ki bi bil za šiskarski vodovod delal in ga vpeljal, ampak je moral priti Prus Kreuzer. Pojasnil je v Šiški še dovolj na razpolago.

**Polj. (Vojaki v privatnih pekarnah.)** Človek v resnici več ne ve, ali živi v krvavi absolutistični Rusiji, ali v blaženi Avstriji. Pri nas v Putja se gode reči, ki zaslužijo prvo mesto v zgodovini skandalov dvajsetega stoletja, in da jim tudi mi delavci posvetimo nekoliko pozornosti. V pekarni Štefana Kobala smo nedavno našli uniformirane peke domobranskega polka št. 5. Omenjeni mojster je namreč napravil pogodbo, s katero se je zavezal izdelovati vojaški «komis», za pomoč dobi v ta namen 2 vojaka od domobranskega pešpolka, ki mu bosta pomagala izdelovati «komis». Delo se je pričelo že zadnje dni decembra 1909. Predzadnji teden je pa neki težak, ki je raznasal kruh po mestu, prostovoljno odšel iz službe. Vzrok nam ni znan. Prefrigani mojster pa si je domislil nekaj, — kar bi se moralo zdeti neverjetno in nemogoče, če ne bi bilo resnično. Oblekel je namreč omenjena dva vojaka v civilno obleko in na vse zgodaj sta že imela koš na rami in sta moško korakala po mestnih ulicah, raznašajoča ob prvih solčnih žarkih kruh po privatnih hišah. Naša znanca sta bila še vesela, da smeta odločiti grobo vojaško suksjo za par uric in je zameniti z mehko civilno obleko. No, mi jim privoščimo to veselje od srca; toda še prsti na roki niso vsi enaki — pravi pregovor. In ta pregovor se ne uresničuje vsak dan tako kakor se je sedaj. Neki znani pekovski pomočnik ju je namreč spoznal in brezsrčni človek je dal poklicati redarja, ki ju je sprvil na policijo. Policijski komisar ju je zaašil in sprasal, kdo jima je ukazal opravljati to delo. Odgovorila sta mu, in ta odgovor je donel kakor nenadan grom. «Ukazal nama je mojster Štfaan Kobala in naš lajtnant je zapovedal, da morava ubogati, kar nama ukaže Kobala, kakor da bi nama ukazal sam.»

Sodrug! ne se preveč razvneti! Takoj Vam povem še nekaj: Zvedeli smo nadalje, da ti dve ovčici delate tudi ponoči, toda ne «komis», temveč navaden kruh za prodajalno. Seveda vse «po višjem nalogu» in kakor se zapoveduje.

— Sedaj bo pa počilo! Pozor! — Seveda sta naša gosta plačana. Prvi po imenu Andenzi Apolonio, dobiva 10 K (reci deset kron) tedenske plače. — Pozor, prosim! — Drugi, po imenu Babič Josip, ima 8 K (reci osem kron) tedenske mezde. «Lajtnant»...?? zadosti? — Še nekaj. Vam povem! Na ta način se godi tudi v pekarni Matteo Declava, ul. Veterani». Nekoliko o higijeni. Zraven te pekarnice, in sicer na dvorišču, je vojaški konjski hlev domobranskih častnikov št. 5. Tu se nahajata dva «purša» pri konjih, ki po dnevu konje čistita, po noči pa zahajata v omenjeno pekarno Declava do 11. zvečer. Eden mesi kruh in ima od vsake vrece nekaj plačila, drugi pomaga, kar mu znanje dopušča.

Slavno vojno ministrstvo se mogoče še ve spominjati, da je izdalo ukaz, da nobeden vojak ne sme nastopiti v privatni službi v pekarnah, ne v času stavke, ne v času mira. Vojaški pravilnik pravi: Preden se začne z izdelovanjem «komisa» v privatnih pekarnah, se mora napraviti vzorec in poslati vojaški pregledovalec. V pravilniku pa ne stoji, da vojaki lahko delajo v privatnih delavnicah in s tem škrodujejo delavstvu. To naj si dobro zapomni tudi tisti g. lajtnant!

Vi pa, g. Štefano Kobala, ako nočete imeti brezpotrebnihih sitnosti z našimi peki, popravite, kar ste zakrivali! Ako se ne znate, Vam povemo, da je precej lepo število pekov po 8—10 mesecev brez dela. Kaj se Vam ne zdi vnebovpijoča krivica, da privatnemu delavcu odtegnete kos kruha s pomočjo militarstva? Sprejmite na delo brezposelne delavce peke, a vojaki naj gredo delat kruh v

«Fleksmagazin», ne pa krumiriti. Mi pa, brezposelni delavci energično protestiramo proti temu vojaškemu krumirstvu in apeliramo na naše državne poslance, da storijo potrebne korake. Če ne bo to nič pomagalo, hčemo napraviti, kar je potrebno, da se te svinjarije v pravem pomenu besede preprečijo!

## Društvene vesti.

§ Delavsko izobraževalno društvo v Gorici naznanja svojim članom in prijateljem društva, da otvori svojo čitalnico, v nedeljo 20. t. m. ob 11. dopoldne. V čitalnici bodo na razpolago sledeči listi in revije:

Slovenski: «Rdeči Prapor», «Naprejš», «Naši Zapiski», «Železničar», «International», «Slovenski Narod», «Slovenec», «Edinost», «Narodni Dnevnik», «Soča», «Gorica», «Novi Čas», «Narodni Delavec», «Učiteljski Tovariš», «Kmečki Glas», «Ljubljanski Zvon», «Slovan», «Čas», «Planinski Vestnik», «Proletarec», «Svobodna Misa!», «Popotnik», «Domače Ognjišče», «Naša Bodočnost», skupaj slovenskih 25.

Hrvaški: «Slobodna Rječ», «Glas Malog Puka», «Radnička Borba», «Glas Slobode», «Pjevački Vijestnik», skupaj hrvaških 5.

Srbski: «Borba», «Radničke Novine», «Pravo Naroda», «Narodni Glas», «Slovenski Jug», skupaj srbskih 5.

Bolgarski: «Novo Vreme», «Rabotnički Vestnik», «Rabotnička Iskra», skupaj 3.

Česki: «Pravo Lidu», «Akademic», «Alpski Věstnik», «Slovanski Přeled», skupaj 4.

Slovanski: «Slovensky Tyždenik», skupaj 1.

Nemški: «Arbeiter Zeitung», «Kampf», «Sozialistische Monatshefte», «Mitteilungen des deutschen Alpenvereines», skupaj 4.

Italijanski: «Lavoratore», «Avanti», «Avvenire Del Lavoratore», «Critica», «Sociale», «Piccolo», «Corriere Friulano», «Eco», «Gazzetin Popolare», «Avvenire Sociale», skupaj 9.

Vsega skupaj bo v čitalnici: A. Dnevnikov: slovenski 4, hrvaški 1, česki 1, nemški 1, italijanskih 5, skupaj 12; B. Revij in leposlovnih listov: Slovenskih 6, česki 3, nemški 3, srbska 2, bolgarski 1, italijanska 2, t. j. vsega skupaj 56 listov in revij. Tako bogatih in izbranih čitalnic bo pač malo na Slovenskem.

Zato pozivljamo delavce in prijatelje izobrazbe, da pristopijo kot člani društva, katero jim nudi veliko duševnega užitka. Zlasti pozivljamo delavce, da pridejo v nedeljo v velikem številu k otvoritvi čitalnice v društvenih prostorih.

## Delavska organizacija v Gorici.

### Delavci!

V nedeljo, dne 20. t. m. ob 10. dopoldne se slovesno otvoren novi prostori

### delavskega doma

v Gorici, ulica Tre Re, štev. 16.

Ta dan mora postati praznik goriskemu delavstvu, ki dobi najlepšo priliko, da manifestira svojo neupogljivo voljo za izobrazbo, za organizacijo in za delo, da si izboljša svoj položaj na podlagi razrednega boja in mednarodne delavske vzajemnosti.

V tem zmislu Vas vabi podpisani odbor na

### ljudski shod

ki bo ob priliki otvoritve, ob 10. dopoldne v društvenih prostorih s sledečim dnevnim redom:

«Dolžnosti in cilji delavskih organizacij».

Poročevalca sta: Dr. Henrik Tuma v slovenskem, Tuntar v italijanskem jeziku.

### Delavci!

Udeležite se v velikem številu tega shoda in otvoritve novih prostorov, kjer boste delali za socialni preobrat v prid sebi in svojim otrokom. V svojih novih prostorih boste, mednarodno združeni proti mednarodni družbi izkorščevalcev, krepčali svoje organizacije, zbirali svoje moči, vadili se in urili ter polegali temelj mogočni stavbi svobodne bodočnosti.

Vsi torej na shod!

Upravni odbor delavskih organizacij.

## Shodi.

Skupina ljubljanske zveze krojačev v Avstriji ima v nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 10. dopoldne v Perlesovi restavraciji svoj mesečni shod z običajnim dnevnim redom.

## Socialni pregled.

\*\* Stavka zidarjev in pomožnih stavbinskih delavcev v Winterthuru (Švica). Na to dolgotrajno borbo zidarjev in pomožnih stavbinskih delavcev smo že večkrat opozorili. Danes objavljamo oklice, ki so nam ga poslali sodrugi iz Winterthura.

Oklice se glasi:

### Delavstvu Avstro-Ogrske!

V najbližjih dneh se bodo zopet pojavili agentje po vseh krajih Avstro-Ogrske monarhije z namenom, da pridobijo delavcev stavbinske stroke za Winterthur. Predvsem iščejo agentje winterthurških stavbinskih podjetnikov delavcev na Hrvaškem, Kranjskem, Gorici in Primorskem. V prvi vrsti se trudijo dobiti zidarjev, ako teh primanjkuje, tedaj pregovarjajo tudi težake, da bi se podali v Winterthur. Zakaj iščejo winterthurški stavbeniki ravno po slovenskih deželah delavcev? Zaradi tega, ker so tisti delavci, kolikor niso zmožni napram skrajno krivičnim zahtevam teh podjetnikov do delavcev, popolnoma brez moči.

V Winterthuru slavkajo zidarji in pomožni stavbinski delavci že od 1. junija lanijskega leta; za to poizkušajo stavbeniki zvačiti inozemske delavce v kraj stavke.

Ako se jim posreči, kakega delavca z različnimi obljubami preslepiti, da se poda tja, tedaj ravnajo podjetniki z njim kakor z jetnikom.

Za spalne prostore jim odkazujejo podo in šupe, kjer komaj še pokonci stoje. Ne glede na to, da žvižga skozi spranje takih ležišč burja, so delavci izpostavljeni vedni nevarnosti, da se streha nad njimi sesuje.

Obljubljena mezda se ne izplačuje, temveč znatno nižja in da bi prišel delavec, ki je sedel brezvestnim agentom na limanice, tukaj do svojih pravic, je popolnoma izključeno.

Ne glede na to, da se noben delavec ne bi smel dati uporabljati za stavkokaza, je zelo nevarna stvar slediti vabam stavkokaznih agentov. Winterthurški stavbeniki so sicer stožinski zelo vneti narodnjaki, ki vsakega, kdor ni Švicar, smatrajo za manj vrednega v navadnih časih, pa obkldajo inozemske delavce v najpodejšimi priimki. Avstrijski delavci, vseeno kateri narodnosti pripadate, ne potujete v Winterthur!

Kdor hoče v Švici pri zidarski obrti delati, ta naj se poprej obrne do centralnega načelstva zidarjev v Cürichu, Aemlerstrasse 112, ali pa do delavskega tajništva v Winterthuru, ki drage volje posredujejo delo v mestih, koder ni stavke. Živel boj za skrajšanje delavnega časa, boj za človeku dostojno plačo! Živela mednarodna solidarnost! Vsa tozadevna poročila naj se pošiljajo na delavsko tajništvo v Winterthur.

Zveza zidarjev in težakov v Švici.

## Umetnost in književnost.

Dr. Janoz Bleiweis in njegova doba. Spisal dr. Dragotin Lončar. Izšlo v založbi «Naših Zapiskov» kot ponatisk iz «Bleiweisovega zbornika». Cena 1 K. O tej knjizi se še zmenimo. Za danes jo priporočamo.

## Domače vesti.

«Oesterreichische Rundschau» je pred kratkim objavila članek «Vom Krainer Landtag», ki ga je spisal neki Kurt v Bennigsen. «Slovenski Narod» je pohvalil ta članek kakor imenitno kritiko kranjskega deželnege zboru, odnosno njegove klerikalne večine. Ker ima «Oest. Rundschau», v katere uredništvo sedi tudi posebno iz Friedjungovega procesa znani mlajši baron Chlumecy, le malokdaj kaj dobrega, smo šele po «Narodovi» navdušeni hvali prečitali omenjeni članek. In ko smo to delo dokončali, nam je bilo od srca žal za izgubljeni čas. Pa vendar moramo biti hvaležni «Slov. Narodu», da nam je tako neprtajeno razkril svojo «liberalno» dušo. Bennigsenov članek je tako reakcionaren, tako zaručano protidemokratski, da se pri nas niti najčrnejši klerikalec ne bi več upal tako govoriti. In če «Narod» hvali tako mizerno nazadnjaštvo, tako fanatično sovraštvo ko ljudstva, tedaj vemo, kaj imamo misliti o njegovem liberalizmu. Bennigsen se bavi s kranjsko volilno reformo za občine izven Ljubljane. Ta reforma varuje cel kupček neopravičenih privilegij. Ta reforma ni še senca splošne in enake volilne pravice. Zaradi tega ne more biti socialna demokracija nikakor zadovoljna z njo. Kdor bi jo kritiziral s tega stališča, bi vsekakor zaslužil našo pozornost. Toda kaj pravi «Narodu» simpatični članek? Klerikalcem očita preveč demokratizma, o Kreku pripoveduje, da vpeljuje socializem v kranjsko volilno pravico, rohni, da se ne daje vsakemu veleposestniku poseben virilni glas in zmerja kakor bikogonjec, da imajo — celo dninarji dobiti glasovnico v roke! Če se ima po «Narodovih» nazorih tako voditi boj proti klerikalizmu, tedaj ni več stopnje, na katero bi še mogel pasti naš slavni liberalizem.

— Radi znanih dogodkov v Ajdovščini ob janski strojku je bilo klicanj pred gorisko okrožno sodnijo 25 delavcev iz Ajdovščine in Sturij. 25. jul. je bil pri Bratini shod, popoldne so šli delavci proti tovarni, kjer jih je pozdravil znani ravnatelj Aman z revolverjem. Streljal je dvakrat, 2 sta bila ranjena. Šipe so pobili ter napravili nekaj škode. Pravijo, da je bilo pobitih 2618 šip v vrednosti K 659 02; vsa škoda pa da je bilo okoli 4000 K. Obtoženci so rekli vsi, da niso krivi. Brani jih je dr. Bručić iz Trsta. Zaslišan je bil kot pričča tudi Aman. Pravil je, da ni nikoli sovražil delavcev, da ga imajo oni, ki imajo več stika z njimi, tudi radi, da so bili nabujskani, da pa so bili demonstranti

tudi drugi ljudje. Razprava se je vlekla na dolgo, slednjič je bilo 22 oproščenih, dva pa obsojena: 24 letni Ignac Bratina na 14 dni ječe, 17 letni Avguštin Lulik pa na mesec dni ječe. Ravnatelj ni zahteval odškodnine. — O tej žalostni aferi se še zmenimo prihodnjic.

— V št. Rupertu na Koroškem so razjedle v pokopališni mrtvašnici podgane in miši tekom štirih tednov že tretjega mrtveca. Lepe razmere! — Poslanec sodrug Eich je spravil škandalozno afero v koroški deželni zbor.

— Dva samomora na en dan. V petek se je v ljudskem prenočišču v Trstu zastupil 53 letni kurjač Ahil Orlando. Istega dne se je zastupil 13 letni dečko Gvidon Bradjovin.

— Previdnost z orožjem! Na Reki se je zgodila zopet sfašna nesreča vsled neprevidnega ravnanja z revolverjem. Lastnik bazara Josip Stagni se je v soboto šalil z revolverjem v roki v delavnici šivilje Vere Justič ter je v šali pomeril z revolverjem proti gđni Valeriji. Potepan. Nakrat se je revolver, o ka'erem je mislil, da ni več nabit, sprožil in kroglica je zadela Valerijo Potepan v čelo ter ji vrh lobanje strašno razmesarila. Valerija Potepan je kmalu nato umrla.

— Smrt v vodi. Na Brezovici pri Borovnici so našli v soboto utopljenca Antona Oblaka, 69 let starega prevzičkarja iz Ohonice, katerega so pogrešali od Svečnice. Ponoči je šel iz gostilne proti domu in zabredel v vodo.

— Nevaren policijski pes. Na Tržaski cesti v Mariboru je ugriznil — policijski pes 10 letnega Antona Vrčka. Fanta so morali odpeljati na rešilno postajo. Lepa slika mariborskih razmer!

## Zadnje vesti.

Salburški deželni zbor. Salzburg, 16. februarja. Včerajnja seja je bila burna. Poslanec sodrug Preussler je bil svoj čas vložil predlog, ki je zahteval dela za delavce, ki ostanejo čez zimo brezposelni. Šele včeraj je prišlo poročilo o tem predlogu na dnevni red. Poslanec Preussler je kritiziral to zavlačanje in je zahteval, da se imajo oddajati deželna dela samo takim podjetnikom, ki izpolnjujejo pogodbe z delavci. To priliko je porabil nemško-nacionalni poslanec Stözl, da je zagovarjal in slavil podjetnike, ki delajo s stavkokazi in stavkokaze same. Preussler mu je ostro odgovarjal in dejal: «Stavkokaz je in ostane s sodnijsko sodbo ali pa brez nje šuft in Judež napram svojemu razredu in če zagovarjate ta izmeček in pravite, da je nemško-nacionalen, blatite sebe in nemstvo.» Pozneje je imel Preussler se hud spopad s krščanskim socialcem dr. Fuchsom, ki je dejal, da je revolucionarno, če Preussler zahteva gotovost za delavske pogodbe.

Luegerjeva bolezen. Dunaj, 16. februarja. Luegerjeva bolezen prizadeva zdravnikom mnogo skrbi. Ne taji se, da je njegovo stanje nevarno.

Angleški parlament. London, 15. februarja. Danes je bila otvoritev angleškega parlamenta. V zbornici poslancev je bil Lowther soglasno izvoljen za predsednika.

London, 16. februarja. Danes se je v zbornici zaznamilo, da je kralj sankcioniral izvolitev Lowtherja za predsednika. Potem so začeli poslanci polagati slovesno obljubo. Ker se bo ta ceremonija raztegnila do konca tedna, ni pričakovati, da bi se prestolni govor čital pred 21. t. m.

## Položaj na Balkanu.

Atene, 16. februarja. Razmere na Grškem so se zopet tako pohujšale, da je položaj postal resnično nevaren. Vojaška liga je postala agresivna in bati se je vojske diktature ter nevarnih konfliktov s Turčijo in z zunanjimi državami. Uredništvo časopisov je liga na očilo, da naj ne kritizirajo sklicanja narodne skupščine. Izdajatelji časopisov so pri vladi vložili protest zoper tako vmešavanje.

Atene, 16. februarja. Položaj se je poostрил do skrajnosti. Na pragu je splošna državljanska vojna. Na Peleponezu je izbruhnila krvava vseja. Železnice so ustavile ves promet. Ljudstvo se punta na vseh koncih in krajih ter oblega poslopja, v katerih stanujejo poslanci in uradniki. Časopisi izhajajo pod vojaškim nadzorstvom. V redakcijah sede oficerji.

Atene, 16. februarja. Iz vseh krajev dohajajo vesti o krvavih nemirih. Listi ne smejo o njih ničesar pisati. V Atenah se izvaja najstroža cenzura.

Carigrad, 16. februarja. Turška vlada je brzojavno ukazala vojaški oblasti v Solunu, naj nemudoma pošlje več polkov na grško mejo. Vesti iz Grške so silno nevarne značaja.

Carigrad, 16. februarja. Vojno ministrstvo je izdalo naredbo za časopise, s katero se pod najstrožimi kaznimi zabranjuje priobčevati vesti o gibanju armade.

Carigrad, 16. februarja. Vojni minister je izdal ukaz častnikom po obmejnih garnizijah, ki strogo prepoveduje občevati s tujci.

Solun, 16. februarja. Rezervisti se v velikem številu zbirajo v Pristini, Ferizoviću in Mitrovici. V kratkem bo poklican pod zastave tudi 3. poziv. Pod zastave bodo pozvani tudi kristjani.

## Raznoterosti.

† **Zabava «boljših krogov».** V Parizu je prepovedala policija zasebno predstavo, pri kateri so kazali 30 živih ženskih slik, 16 do 18 let starih magih deklet. Podjetnik je najel dvorano za dve predstavi, a že prva se ni obnesla, ker jo je policija prepovedala. Vse osebe, «žive slike», podjetnik in krog 150 žensk in moških, ki so se udeležili predstave, se bodo zagovarjale zaradi prestopka proti pravosti.

† **Železnica pod morjem.** Železniški predor pod morskim prelivom La Manche, ki bi spajal obrežje Francoske z angležkim, je še vedno samo sen velikih tehnikov. A poroča se, da se name-rava sicer manjše, a podobno velikansko delo ustvariti v primerno kratkem času. Danski tehnični strokovnjaki že več mesecev marljivo razpravljajo, kako bi bilo mogoče, ustvariti zvezo med švedsko-norveško in pa dansko obaljo potem predora, ki bi vodil pod morjem od Kodanja do Mahneja. Posebno senzacija je izzval sedaj načrt o tem predoru švedskega inženirja Kitgarda, s katerim se je bavil več let. V početku se ni veliko verjelo njegovemu načrtu, a je sedaj dosegel inženir z njim veliko zaupanje na Danskem in Norveškem. Splošno je mnenje strokovnjakov, da je s pomočjo sedanje moderne tehnike ta načrt izvedljiv, in da se bodo v najkrajšem času začeli z njim baviti tudi merodajni krogi. Grajenje tega predora po načrtih Kitgarda bi ne delalo posebnih težkoč. Pod zemljo bi bil povprečno 10 metrov globoko. Skupna dolžina te proge pa bi znašala 36 km. Železniški promet bi se vršil s pomočjo elektrike. Ako se računa železniško brzino s 60 km na uro, bi znašala razlika železniške in pomorske vožnje iz Danske na Norveško 1 in pol ure.

† **Nova Edisonova baterija.** Že pred leti je napovedal Edison, da izumi neko posebno vrsto baterije, ki bo znatno zmanjšala stroške modernih prometnih sredstev, kakor n. pr. avtomobila, motorja itd. Te dni so se vršili poskusi v New Jersey-u. Ta baterija je nameščena v vozu, v katerem je 24 oseb, a skupna sila je iznašala 59 konjskih sil. Strokovnjaki, ki so prisostvovali poskušnji, so se izrazili vrlo pohvalno. Stresek pogona s to baterijo iznaša za eno miljo 4 stotinke. — Edison meni, da bo ta baterija revolucionirala vsa prometala in da se prevažanje znatno poceni.

† **Ruski samostani.** Sveti sinod je dal napraviti statistiko samostanov v Rusiji, ki nam odpira pogled v nesrečno konstitucijo bedne države. Res da je «samo» 300 priznanih moških in 137 nepriznanih moških samostanov ter 228, oziroma 154 ženskih, vendar pa imajo ti premoženja, da ga že sam sveti sinod računa na sedem milijard rubljev. To je seveda zelo verjetno število, saj poseduje Trojicko-Sergijevski samostan 1 in pol in kijevski samostan 2 milijardi, dotim ni premoženje samostana Aleksandra Nevskega nič manjše. S tem si lahko tolmačimo golo revščino ruskega ljudstva.



## H. Suttner

Ljubljana: Mestni trg  
razposila ure, zlatino in  
srebrnino na vse kraje sveta,  
obrnite se zanesljivo na domačo slovensko  
tvrdko. — Veliki novi cenik zastoj.  
Novost: Ploščnata, tanka, prava  
nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6  
karnov, pokrovi ostanejo vedno beli,  
prav natančno 36 ur idoea K 4-50. —  
Srebrne ure od 6 K naprej. — Večletno  
jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar  
vrne nazaj. — Veržice s slov. trakovi:  
nikelnasta K 1-20, srebrna K 5.—. 60

Naročajte in širite naš list!

Listnica uredništva.

Škedenj pri Trstu. Vaš dopis pride prihodnjic na vrsto. Je pač križ! Uredništvo bi samo najrajše ustrezalo vsem željam, pa ni vsomogočno. Nprenehoma poudarjamo, da je list premajhen. Ampak povečati se ne more, če se so drugi ne potrudijo, da bi nam pridobili novih odjemalcev. Ako bi nam vsi sodrugi pomagali v našem prizadevanju, da se poveča število naročnikov, bi se dalo marsikaj storiti. Tudi posebne priloge za posamezne dežele bi se lahko od časa do časa vpeljale. Toda glavno je: Agitirati, da se list razširi. Kajti «Prapor» nima nobenih drugih dohodkov. — Pulj: Po možnosti pride vse na vrsto. — Postojna: Prihodnjic.

Srečen vse žive dni,  
Vsaka mu jed diši,  
Nikdar bolan:  
Kdor vživa



Najboljši želodčni liker!

Sladki in grenki

Ljudska kakovost liter K 2-40.  
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.  
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Darila.

Za tiskovni sklad smo prejeli od podružnice železo-livarjev v Trstu 10 kron, iz nabiralnika pri sodrugu Petri'u 5 kron 70 vinarjev. Lepa hvala!

## 50 kron plače na teden!

ali 50 do 60 odstotkov provizije dobi vsak, kdor prevzame razpečavanje mojih ščitkov in drugih predmetov iz aluminija. Presenetljive novosti, ki zajamčeno še nikdar niso bile v prometu. Blago iz aluminija se igraje razproda. Pojasnilo in vzorec zastoj. Nihče naj ne zamudi prilike, da zahteva pojasnilo. — Dopisuje se nemško.

**Anton Hruby, Müglitz, Moravsko.**

## Občno konsumno društvo v Zagorju vpisana zadruga z omejenim poroštvom

vabi svoje člane na

### redni letni občni zbor

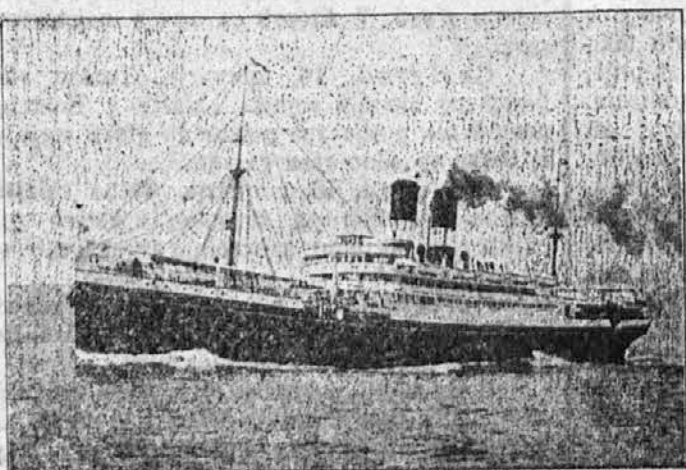
ki bo v nedeljo, 27. februarja 1910 v gostilni Petra Goveška na Toplici ob 3. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. — 2. Računsko poročilo za leto 1909. — 3. Poročilo nadzornišva. — 4. Sklepanje o čistem dobičku. — 5. Poročilo revizijskega preglednika. — 6. Volitev treh članov nadzornišva in enega namestnika. — 7. Razno.

Vstop dovoljen samo članom.

Za nadzornišvo:  
**IVAN WALLAND.**



## Potniki v severno in južno Ameriko

voziijo sedaj le po domači avstrijski progi

52-5

### Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najn.vejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezzvičnim brzjavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj i. t. d.

Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Stajersko in Korosko:

**Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.**